

Motion till riksdagen 2010/11:Ub427

av **Veronica Palm m.fl. (S)**

Hälsofrämjande skolor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hälsofrämjande skolor.

Motivering

De största hälso- och livslängdsskillnaderna finns idag mellan människor som har en lång utbildning jämfört med dem som har en kort. Orsaken är förmodligen att en bra utbildning ger möjlighet till jobb man kan trivas med och till bättre inkomster.

Skolan har därför en mycket viktig roll för individens framtida hälsa. Det handlar om att möta eleven på dennes villkor och anpassa undervisningen efter individ. Förr var det sträng katederundervisning som verkligen inte passade alla. Idag är det ofta projektarbeten under eget ansvar, som inte passar barn som behöver tydlig struktur. Idag är det helt uppenbart att många barn och ungdomar inte "passar in" i det system som råder – alltför många har svårigheter att klara godkänt eller tappar lusten och hoppar av skolan i förtid. Skolan måste helt enkelt bli bättre på att anpassa undervisningen efter de förutsättningar varje elev har.

Schemaläggning och studieupplägg ska göras på ett sådant sätt att skolan gör allt som är möjligt att göra för att minska stressen bland eleverna. Idag har en del privata skolor minimerat undervisningstiden för att minska lärarkostnaderna och lokalkostnaderna. Man kallar det för att förbereda eleverna för arbetslivet genom att ge dem större ansvar för studierna själva. I själva verket är det många elever som därmed inte klarar studierna. Därför bör man se över om det finns behov av att höja gränsen för minsta möjliga undervisningstid. Alla elever ska kunna erhålla betyget godkänt, men det är skolans ansvar att erbjuda ett sådant stöd för den enskilde eleven så att det blir möjligt.

Fel! Okänt namn på

Stämningen i en skola är också avgörande för den framtida hälsan. Om mobbning accepteras så kan det sätta spår i form av ohälsa för resten av livet för de barn som blir utsatta. Forskning visar nu att diskriminering och mobbning kan påverka individen negativt långt efter att trakasserierna upphört. Mobbning måste aktivt motverkas och likabehandlingsplanen ska vara utarbetad i samråd med eleverna och vara ett aktivt använt dokument.

En förutsättning för att eleverna ska trivas är att skolan är en bra arbetsmiljö. Eleverna måste själva ha goda förutsättningar för att kunna vara med och påverka arbetsmiljön i skolan. Arbetsmiljölagen bör skärpas och ge alla barn inom förskola, skola och skolbarnsomsorg en lika skarp möjlighet att kräva en god arbetsmiljö som vuxna. Arbetsmiljön för våra barn i skolan bör ha samma höga prioritet som arbetsmiljön på vuxnas arbetsplatser, t.ex. måste toaletter, omklädningsrum och matsalar granskas ur ett arbetsmiljöperspektiv.

Skolan bör också ha ett absolut ansvar för att stimulera fysisk aktivitet, servera god och hälsosam mat i en trivsamt miljö och ha tillgång till bra elevhälsovård. Att servera frukost kan vara ett enkelt men effektivt sätt att förbättra inlärningsförmågan hos de elever som annars skulle hoppa över frukost. Mellanmål och tillgång till frukt är en annan insats som kan stimulera eleverna både fysiskt och inlärningsmässigt. Det är viktigt att eleverna får påverka skolmaten. Alla skolor ska erbjuda eleverna möjlighet till fysisk aktivitet i form av en kreativ skolgård och idrottssal. Tillgång till skolgård och idrottssal ska vara en förutsättning för att få tillstånd att bedriva en grundskola eller gymnasieskola. Idag skiljer sig skolorna mycket på de här punkterna. Vissa friskolor avstår från en del av dessa viktiga hälsofrämjande aktiviteter och kan därmed gå med större vinst istället. Det ska också vara ett absolut krav på att ingen elev ska vägras skolgång av en privat skola bara därför att eleven behöver särskilt stöd eller tillgänglighet. Elever med funktionsnedsättning ska ha samma rätt att välja skola som andra elever.

Skolhälsovården bör ha nationella kvalitetskrav så att det erbjuds en likvärdig verksamhet var man än bor i landet. Den ska erbjuda olika yrkeskompetenser. Där ska ingå sköterskor, läkare, psykologer, kuratorer och specialpedagoger.

Skolhälsovården ska ha ansvar för att ge enskilda elever stöd och hjälp med fysiska och psykiska problem och man ska också ge skolledningen stöd i att skapa förutsättningar för ett gott psykosocialt arbetsklimat i varje skola. Det ska även finnas ett ansvar för förebyggande insatser inom områden som ungas psykiska hälsa, alkohol och droger samt stöd till föräldrar i vissa fall. Samverkan mellan skolhälsovården och landstingens verksamheter måste förbättras.

Konceptet Hälsofrämjande skola har startats på initiativ av bland annat WHO. Det innebär att elevernas resurser och styrkor lyfts fram och stärks i en miljö som i sig är stödjande för hälsan. Det handlar om ett helhetsperspektiv på eleven. Nu kallar man det "Hälsofrämjande skolutveckling" och stöds av Skolverket, och det finns ett nätverk av skolor inom Europa som arbetar efter de principerna.

Med många friskolor måste det bli ett absolut krav på att de insatser som nämnts i motionen ska vara ett villkor för att man ska få etablera sig. Samma

Fel! Okänt namn på

krav ska självfallet också gälla för de kommunala skolorna. När dessa villkor utarbetats bör man ställa krav på att alla skolor, även existerande friskolor, uppfyller dessa. Det är dessutom viktigt att man följer upp hur hälsosituationen ser ut för eleverna och att man kan följa hur olika skolor klarar att minska de sociala bakgrundsfaktorens betydelse för elevernas skolprestationer.

Jag anser att det ska ställas samma krav på alla skolor att verka på ett hälsofrämjande sätt och att det ska finnas absoluta och mätbara krav på tillgång till god mat, fysisk aktivitet, idrottslokaler, tillgänglighet för elever med en funktionsnedsättning och elevhälsovård.

Stockholm den 21 oktober 2010

Veronica Palm (S)

Anders Ygeman (S)

Börje Vestlund (S)

Arhe Hamednaca (S)

Ylva Johansson (S)